

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY ZAJĘCIA PRAKTYCZNO-TECHNICZNE – KLASA 4

Opracowane na podstawie nowej podstawy programowej oraz programu nauczania „Jak to zrobić?”

Wymagania edukacyjne określają oczekiwane efekty kształcenia ucznia klasy 4 szkoły podstawowej w ramach zajęć praktyczno-technicznych (ZPT). Prezentowane kryteria zostały sformułowane w ujęciu syntetycznym, integrując wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczno-warsztatowe, realizację działań projektowych oraz znajomość zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Wymagania mają charakter spiralny i kumulatywny – osiągnięcie oceny wyższej zakłada spełnienie wszystkich kryteriów przypisanych do ocen niższych.

1. OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocena niedostateczna jest przyznawana uczniowi, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz nie potrafi wykorzystać ich do wykonania najprostszych zadań, mimo udzielanego wsparcia i stwarzanych możliwości poprawy.

- **Brak podstawowej wiedzy i umiejętności:** Uczeń nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi wymienić podstawowych narzędzi (np. młotka, nożyczek), wskazać elementów drogi czy podać numerów alarmowych.
- **Niezgłaszanie się do zadań:** Nie podejmuje prób wykonania prostych prac (takich jak album, kokarda narodowa czy makietę), a jego projekty są porzucone na początkowym etapie lub całkowicie nieoddane.
- **Stwarzanie zagrożenia (BHP):** Nie przestrzega regulaminu pracowni technicznej, lekceważy zasady bezpiecznej pracy i wymaga stałego nadzoru, ponieważ swoim zachowaniem może stwarzać zagrożenie dla siebie i innych.
- **Brak współpracy i zaangażowania:** Nie wykazuje chęci do pracy, nie uczestniczy w działaniach zespołowych (np. przy tworzeniu gry planszowej) i nie przygotowuje swojego stanowiska pracy.

2. OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocena dopuszczająca określa minimalny poziom wiadomości i umiejętności, niezbędny do dalszego kształcenia technicznego. Uczeń wykonuje elementarne zadania o niskim stopniu złożoności, działając głównie pod bezpośrednim kierunkiem i przy stałym wsparciu ze strony nauczyciela.

- **Środowisko i narzędzia techniczne** – z pomocą nauczyciela rozpoznaje i wymienia elementarne przykłady narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w technice oraz podstawowe zawody powiązane z techniką; poprawnie nazywa tylko najważniejsze narzędzia ręczne (młotek, nożyczki, linijka) i wymaga stałego przypominania o zasadach ich bezpiecznej obsługi.

- **Działalność projektowo-wytwórcza** – podejmuje próby planowania pracy, lecz jego plany są niekompletne i pozbawione podziału na etapy; wykonuje proste, z góry narzucone czynności praktyczne (trasowanie, wycinanie, klejenie) przy stałym nadzorze; oddaje prace niedokończone lub mało estetyczne, wymagając ciągłego wsparcia w utrzymaniu ładu.
- **Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc** – zna ogólny zarys regulaminu pracowni ZPT; potrafi rozpoznać podstawowe znaki ewakuacyjne i ppoż. oraz wskazać w sali apteczkę; zna numery alarmowe 112 i 999 oraz rozumie obowiązek słuchania poleceń w przypadku alarmu ewakuacyjnego.
- **Wychowanie komunikacyjne i ruch drogowy** – identyfikuje elementarne elementy drogi (chodnik, jezdnia) oraz najważniejsze rodzaje dróg; rozróżnia podstawowe kształty i kolory znaków drogowych (np. trójkątny to ostrzegawczy) oraz wie, że na drodze należy stosować odblaski poza obszarem zabudowanym.
- **Rower i manewry na drodze** – wymienia podstawowe rodzaje rowerów oraz wskazuje jego główne części konstrukcyjne (rama, koła, kierownica); wie, że rower musi posiadać sprawne hamulce oraz oświetlenie; potrafi wskazać na prostym schemacie poprawność wykonania manewru.

3. OCENA DOSTATECZNA

Ocena dostateczna oznacza opanowanie przez ucznia podstawowych, łatwych i często powtarzalnych elementów programu. Uczeń potrafi samodzielnie odtworzyć kluczowe procedury techniczne oraz wykazać się podstawowym zrozumieniem zasad ruchu drogowego.

- **Środowisko i narzędzia techniczne** – wyjaśnia, w jaki sposób technika ułatwia codzienne życie ludzi; samodzielnie rozpoznaje i poprawnie nazywa typowe narzędzia warsztatowe oraz klasyfikuje je według ich podstawowego przeznaczenia (narzędzia do pomiaru, cięcia czy łączenia).
- **Działalność projektowo-wytwórcza** – realizuje proste zadania techniczne i projekty w sposób mało szczegółowy lub na podstawie bezpośrednich wzorów; samodzielnie dobiera podstawowe materiały i narzędzia zgodnie z instrukcją; wykonuje wyroby (np. album, kokardę) w pełni ukończone, chociaż wykazujące drobne braki w estetyce i precyzji.
- **Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc** – rozumie regulamin pracowni i potrafi uzasadnić konieczność dbania o porządek na stanowisku pracy; przyporządkowuje znaki BHP do odpowiednich grup; potrafi samodzielnie wezwać pomoc, przekazując kluczowe informacje, a także sprawdzić przytomność i oddech poszkodowanego.
- **Wychowanie komunikacyjne i ruch drogowy** – prawidłowo nazywa elementy drogi i określa ich przeznaczenie dla ruchu pieszego i kołowego; dzieli znaki na pionowe i poziome oraz zna 4 główne grupy znaków pionowych; zna podstawową hierarchię ważności na drodze (sygnalizacja świetlna ponad znakami).
- **Rower i manewry na drodze** – opisuje korzyści ekologiczne i zdrowotne z jazdy rowerem; przypisuje części roweru do konkretnych układów funkcjonalnych (napędowy, jezdnia, hamulcowy); opisuje podstawowe manewry (skręt, ominięcie, wyprzedzanie) i objaśnia sposób ich sygnalizowania.

4. OCENA DOBRA

Ocena dobra świadczy o stabilnym opanowaniu treści programowych i umiejętności stosowania ich w typowych zadaniach. Uczeń pracuje systematycznie, rzetelnie przygotowuje swoje stanowisko pracy i sprawnie łączy wiedzę teoretyczną z praktycznym wykonawstwem.

- **Środowisko i narzędzia techniczne** – szczegółowo omawia wpływ rozwoju techniki na jakość życia (aspekty ekologiczne, oszczędność czasu); sprawnie grupuje narzędzia w zależności od obrabianego tworzywa (papier, metal, drewno); dba o nienaganny porządek i czyszczenie stanowiska roboczego.
- **Działalność projektowo-wytwórcza** – planuje i organizuje kolejność operacji technologicznych przed przystąpieniem do pracy; precyzyjnie wykonuje trasowanie, przenoszenie wymiarów oraz łączenie elementów różnymi technikami (w tym decoupage); wykonuje prace estetyczne i w pełni funkcjonalne, potrafiąc samodzielnie scharakteryzować ich zalety i trudności realizacyjne.
- **Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc** – podaje konkretne przykłady bezpiecznej współpracy zespołowej (bezpieczne podawanie narzędzi, komunikacja); zna zasady bez panicznego opuszczania budynku szkoły i potrafi poprawnie założyć rękawiczki ochronne oraz opatrzyć drobne skaleczenie lub otarcie.
- **Wychowanie komunikacyjne i ruch drogowy** – objaśnia i wdraża zasady szczególnej ostrożności oraz ograniczonego zaufania; interpretuje podstawowe postawy policjanta kierującego ruchem; bezbłędnie stosuje pełną hierarchię ważności: policjant – sygnalizacja – znaki pionowe/poziome – reguła prawej ręki.
- **Rower i manewry na drodze** – szczegółowo omawia działanie i funkcje układów roweru; zna pełne wyposażenie obowiązkowe pojazdu; potrafi samodzielnie dobrać i wyregulować kask ochronny; precyzyjnie opisuje zasady pierwszeństwa na różnych typach skrzyżowań oraz zachowanie pieszego i rowerzysty w miejscach niebezpiecznych.

5. OCENA BARDZO DOBRA

Ocena bardzo dobra oznacza pełne opanowanie programu nauczania. Uczeń wykazuje się dużą samodzielnością, wysoką estetyką i precyzją działań manualnych, a także umiejętnością logicznej analizy problemów technicznych i sytuacji drogowych.

- **Środowisko i narzędzia techniczne** – potrafi merytorycznie uzasadnić rolę kompetencji technicznych na współczesnym rynku pracy; bezbłędnie identyfikuje narzędzia specjalistyczne, precyzyjnie definiuje ich przeznaczenie i zasady konserwacji; potrafi przewidzieć zagrożenia wynikające z ich złego użycia.
- **Działalność projektowo-wytwórcza** – samodzielnie tworzy przemyślane harmonogramy działań, wykonuje czytelne rysunki techniczne i schematy; sprawnie rozkłada pracę na fazy i realizuje je terminowo; wykonuje wyroby o wysokim standardzie estetycznym; analizuje

cykl życia produktu i uwzględnia koszty środowiskowe poprzez świadomy dobór surowców recyklingowych.

- **Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc** – samodzielnie analizuje plan ewakuacji budynku, wyznaczając drogi alternatywne; wzorowo przestrzega zasad BHP; wykazuje się opanowaniem i precyzją w symulowanych akcjach ratunkowych, omawiając procedury postępowania przy krwotokach, oparzeniach czy stłuczeniach.
- **Wychowanie komunikacyjne i ruch drogowy** – analizuje skomplikowane sytuacje drogowe z perspektywy pieszego i rowerzysty; bezbłędnie klasyfikuje rzadkie znaki uzupełniające; analizuje wpływ zachowań niedozwolonych (np. korzystanie z telefonu komórkowego na jezdni) na bezpieczeństwo publiczne.
- **Rower i manewry na drodze** – przeprowadza pełny, samodzielny przegląd techniczny roweru przed jazdą (napęd, hamulce, opony, światła); precyzyjnie rozwiązuje złożone sytuacje pierwszeństwa przejazdu; potrafi uzasadnić dobór typu roweru oraz narzędzi naprawczych do zdiagnozowanej usterki.

6. OCENA CELUJĄCA

Ocena celująca jest przyznawana uczniom, którzy wykazują się najwyższym poziomem wiedzy i umiejętności oraz osiągają najlepsze wyniki w opanowaniu treści przewidzianych programem nauczania. Uczeń prezentuje postawę proaktywną, nowatorską i twórczą, proponuje autorskie rozwiązania konstrukcyjne oraz pełni rolę mentora i lidera w zespole rówieśniczym.

- **Środowisko i narzędzia techniczne** – wykazuje się wiedzą wykraczającą poza ramy podręcznikowe (np. omawia nowoczesne technologie, automatyzację); samodzielnie dostrzega i zgłasza potencjalne zagrożenia techniczne w otoczeniu szkolnym, służąc rówieśnikom merytoryczną radą w doborze narzędzi.
- **Działalność projektowo-wytwórcza** – opracowuje w pełni samodzielne, innowacyjne i unikalne projekty techniczne z przewidzeniem potencjalnych trudności wykonawczych; analizuje koszty finansowe projektów i wdraża metody ich obniżania przy użyciu recyklingu; dokonuje dojrzałej samooceny oraz obiektywnej oceny prac kolegów.
- **Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc** – wykazuje wiedzę wykraczającą poza program w dziedzinie ratownictwa (np. zna podstawy resuscytacji krążeniowo-oddechowej RKO dostosowane do wieku); potrafi przeprowadzić profesjonalny instruktaż pierwszej pomocy dla grupy; tworzy dodatkowe pomoce edukacyjne.
- **Wychowanie komunikacyjne i ruch drogowy** – opracowuje autorskie materiały edukacyjne (scenariusze, mapy bezpiecznej drogi do szkoły, gry planszowe z pytaniami specjalnymi) dla uczniów młodszych; bezbłędnie interpretuje wszystkie postawy policjanta kierującego ruchem; wykazuje nienaganną postawę etyczną na drodze.
- **Rower i manewry na drodze** – potrafi samodzielnie zdiagnozować i usunąć drobne awarie roweru (np. regulacja hamulców, konserwacja łańcucha); tworzy poradniki techniczne i karty przeglądu pojazdu; instruuje innych w zakresie bezpiecznej eksploatacji pojazdów i aktywnie promuje ekologiczny transport.